

Predmet C-261/24**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

12. travnja 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Curtea de Apel București (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

28. veljače 2024.

Tužitelj:

Alizeu Eolian SA

Tuženici:

Agencija Națională de Administrare Fiscală

DGRFP București – Administrația Fiscală pentru Contribuabili
Mijlocii București

DGRFP București – Administrația Sector 4 a Finanțelor Publice

Ministerul Finanțelor – Direcția Generală de Soluționare a
Contestațiilor

Predmet glavnog postupka

Tužba u upravnom sporu koju je podnijelo društvo Alizeu Eolian Sa (u daljnjem tekstu: tužitelj) i koja se odnosi na: i. poništenje uredbe predsjednika Agencije Națională de Administrare Fiscală (Državna agencija za poreznu upravu, Rumunjska, u daljnjem tekstu: ANAF) o modelu i sadržaju obrasca koji se upotrebljava za prijavu poreza na dodatnu dobit proizvođača električne energije, ii. poništenje poreznih prijava koje je u razdoblju od travnja do kolovoza 2022. na temelju te uredbe podnio tužitelj, iii. poništenje odluka poreznih tijela kojima su odbijene tužiteljeve žalbe protiv uredbe i navedenih poreznih prijava te iv. povrat

iznosa uplaćenog na ime poreza na dodatnu dobit za razdoblje od travnja do kolovoza 2022. zajedno s kamatama.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a traži se tumačenje članaka 49., 56., 63., 107. i 108. te članka 191. stavka 2. UFEU-a, članka 17. Povelje Europske unije o temeljnim pravima te određenih odredbi Direktive 2019/944, Uredbe 2019/943, Uredbe 2021/1119, Direktive 2018/2001 i Direktive 2006/112.

Prethodna pitanja

1. Treba li odredbe članaka 107. i 108. UFEU-a tumačiti na način da nacionalni propis na temelju kojeg se porez primjenjuje samo na određene proizvođače električne energije, kao što su oni [koji proizvode energiju] iz obnovljivih izvora, [a] ne na sve proizvođače električne energije, predstavlja državnu potporu dodijeljenu subjektima oslobođenima od plaćanja tog poreza na koju se primjenjuje obveza prijave?

2. Treba li odredbe članka 3. stavaka 1. i 4., članka 9. stavka 2. te članka 58. točaka (b) do (d) Direktive 2019/944 i članka 3. točaka (f), (g), (i) i (n) Uredbe 2019/943, u skladu s kojima države članice proizvođačima električne energije trebaju osigurati jednake i nediskriminirajuće uvjete, tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis kojim se obveza plaćanja dodatnog poreza nalaže samo određenim proizvođačima električne energije, uključujući one [koji proizvode energiju] iz obnovljivih izvora, pri čemu su iz obveze plaćanja poreza isključene određene kategorije proizvođača iako se svi proizvođači električne energije nalaze u sličnoj situaciji, uzimajući u obzir, među ostalim, sličnu dobit ostvarenu od prodaje električne energije?

3. Treba li odredbe članaka 49., 56. i 63. UFEU-a te članka 17. Povelje Europske unije o temeljnim pravima tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis kojim se obveza plaćanja diskriminirajućeg poreza prekomjernog iznosa nalaže samo određenim proizvođačima električne energije (uključujući proizvođače [koji proizvode energiju] iz obnovljivih izvora), što je obveza iz koje su isključene druge kategorije proizvođača?

4. Treba li Direktivu 2019/944 i Uredbu 2019/943, koje su prethodile Uredbi 2022/1854, tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis koji dovodi do utvrđivanja prodajne cijene ili ograničenja slobode utvrđivanja prodajne cijene?

5. Treba li načela opreznosti i preventivnog djelovanja, načelo da se šteta nanese na okolišu popravljajući na samom izvoru te načelo da onečišćivač plaća, kao i [članak 2. stavke 1. i 2.] te članak 4. Uredbe 2021/1119, u vezi s člankom 191. stavkom 2. UFEU-a i člankom 3. stavcima 1., 3. i 4. Direktive 2018/2001, kojim se uređuju ciljevi klimatske neutralnosti na razini Europske unije, tumačiti [na

način] da im se protivi nacionalni propis kojim se ugrožavaju ciljevi Unije koji se odnose na postizanje klimatske neutralnosti i politika Europske unije u području oporezivanja energije? U slučaju potvrdnog odgovora, koje kriterije treba primijeniti prilikom utvrđivanja tog poreza kako bi se poštovala prethodno navedena načela?

6. Treba li odredbe članka 401. Direktive 2006/112/EZ tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis poput onog uvedenog OUG-om br. 27/2022, kojim se nalaže plaćanje poreza na promet na dobit koja proizlazi iz prodaje električne energije?

Navedene odredbe prava Unije

Ugovor o funkcioniranju Europske unije: članci 49., 56., 63., 107. i 108. te članak 191. stavak 2.

Povelja Europske unije o temeljnim pravima: članak 17.

Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU: članak 3. stavci 1. i 4., članak 9. stavci 1. do 3. te članak 58. točke (b) do (d)

Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije: članak 3. točke (b), (f), (g), (j) i (n)

Uredba (EU) 2022/1854 o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije

Direktiva Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije

Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”): članci 2. i 4.

Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora: članak 3.

Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost: uvodne izjave 4. i 7. te članak 401.

Navedena sudska praksa Unije

Presude od 6. listopada 1982., CILFIT/Ministero della Sanità (283/81, Zb. 1982., str. 3415.), EU:C:1982:335; od 21. studenoga 1991., Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires i dr./Francuska (C-354/90,

Zb. 1991., str. I-5505.), EU:C:1991:440, t. 10. i 14.; od 12. travnja 1994., Halliburton Services/Staatssecretaris van Financiën (C-1/93, Zb. 1994., str. I-1137.), EU:C:1994:127, t. 15.; od 14. prosinca 1995., Sanz de Lera i dr. (C-163/94, C-165/94 i C-250/94, Zb. 1995., str. I-4821), EU:C:1995:451; od 3. svibnja 2001., Komisija/Francuska (C-481/98, Zb. 2001., str. I-3369.), EU:C:2001:237, t. 21.; od 15. srpnja 2004., Pearle i dr. (C-345/02, Zb. 2004., str. I-7139.), EU:C:2004:448, t. 30. do 32.; od 15. prosinca 2005., Unicredito Italiano (C-148/04, Zb. 2005., str. I-11137.), EU:C:2005:774, t. 42.; od 7. rujna 2006., Marrosu i Sardino (C-53/04, Zb. 2006., str. I-7203.), EU:C:2006:517, t. 54.; od 5. listopada 2006., Transalpine Ölleitung in Österreich (C-368/04, Zb. 2006., str. I-9957.), EU:C:2006:644, t. 39.; od 10. travnja 2008., Marks & Spencer (C-309/06, Zb. 2008., str. I-2283.), EU:C:2008:211, t. 49.; od 20. travnja 2010., Federutility i dr. (C-265/08, Zb. 2010., str. I-3377.), EU:C:2010:205; od 16. veljače 2012., Eon Aset Menidjunt (C-118/11), EU:C:2012:97, t. 76.; od 27. siječnja 2022., Fondul Proprietatea (C-179/20), EU:C:2022:58, t. 84. i 85. te od 7. travnja 2022., Autonome Provinz Bozen (C-102/21 i C-103/21), EU:C:2022:272, t. 58. i 59.; mišljenje nezavisnog odvjetnika H. Mayrasa od 13. studenoga 1974. u predmetu 33/74, van Binsbergen, EU:C:1974:121, t. 89.

Navedene nacionalne odredbe

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare (Vladina uredba sa zakonskom snagom br. 27/2022 o mjerama koje se primjenjuju na krajnje kupce na tržištu električne energije i prirodnog plina u razdoblju od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2023., te izmjeni i dopuni određenih normativnih akata, kao i naknadnim izmjenama i dopunama) (u daljnjem tekstu: OUG br. 27/2022): člankom 15. predviđa se sljedeće:

- uvodi se poseban porez od 80 % izračunan u skladu s posebnom metodologijom, koji se primjenjuje na dodatne prihode koje ostvaruju proizvođači električne energije i prirodnog plina (u daljnjem tekstu: porez na dodatnu dobit),
- porez se ne primjenjuje na dodatne prihode koje ostvaruju proizvodni kapaciteti pušteni u pogon nakon datuma stupanja na snagu Uredbe sa zakonskom snagom,
- porez na dodatnu dobit izračunava se na temelju metodologije iz Priloga br. 6, a proizvođači električne energije prijavljuju ga i uplaćuju na mjesečnoj osnovi, do 25. dana u mjesecu za prethodni mjesec za koji se duguje porez,
- model i sadržaj prijave poreza na dodatnu dobit odobravaju se uredbom predsjednika ANAF-a,

- za potrebe izračuna dodatne dobiti ne uzimaju se u obzir količine električne energije koje prodaju proizvođači električne energije (koji su uvršteni u portfelj rumunjske države i imaju sklopljene ugovore za naftne derivate) ako ti proizvođači izdaju ponude za prodaju dijela ili ukupne količine u roku od najviše pet radnih dana od zahtjevâ za kupnju električne energije koje dostavi operator transportnog sustava ili koje pojedinačno ili zbirno, izravno ili posredstvom platformi namijenjenih uređenom tržištu, dostave operatori distribucijskih sustava koji su koncesionari.

Zakonom br. 206/2022 uz izmjene je odobren OUG br. 27/2022 i primjenjuje se od 14. srpnja 2022. Konkretno, tim se zakonom predviđa da se porez, osim što se ne primjenjuje na proizvodne kapacitete puštene u pogon nakon datuma stupanja na snagu Uredbe sa zakonskom snagom, ne primjenjuje ni na dodatne prihode koje ostvaruju društva koja pružaju javne usluge grijanja i proizvode električnu energiju iz kogeneracije.

Prilogom br. 6 OUG-u br. 27/2022 uređuje se metoda izračuna dodatne dobiti koju ostvaruju proizvođači električne energije i koja proizlazi iz razlike prosječne jedinične mjesečne dobiti od prodaje električne energije kojom se trgovalo i cijene od 450 rumunjskih leua po megavatsatu, odnosno cijene koja je otprilike dvaput manja od cijene od 180 eura po megavatsatu utvrđene Uredbom 2022/1854 (donesenom 7. listopada 2022.).

Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 856/2022 privind modificarea Ordinului președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 587/2016 pentru aprobarea modelului și conținutului formularelor utilizate pentru declararea impozitelor și taxelor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă (Uredba predsjednika Državne agencije za poreznu upravu br. 856/2022 o izmjeni i dopuni Uredbe predsjednika Državne agencije za poreznu upravu br. 587/2016 o odobravanju modela i sadržaja obrazaca koji se upotrebljavaju za prijavu poreza i doprinosa na koje se primjenjuje sustav samostalnog utvrđivanja porezne obveze ili poreza po odbitku) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 856/2022): u skladu s odredbama članka 15. OUG-a br. 27/2022 odobravaju se model i sadržaj prijave poreza na dodatnu dobit.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Tužitelj je jedno od društava kojima upravlja grupa Engie u Rumunjskoj te u tom svojstvu proizvodi električnu energiju iz vjetra s pomoću vjetroelektrane koju ima u okrugu Brăila.
- 2 Prodaja električne energije koju proizvodi tužitelj odvija se i. na temelju dvostranih ugovora koji se sklapaju unaprijed s raznim kupcima u skladu sa standardnim modelom općeg ugovora EFET (European Federation of Energy Traders – Europska federacija trgovaca energijom) za kupoprodaju električne energije, koji podrazumijeva da se unaprijed ugovaraju količine električne energije, pri čemu protekne znatno vrijeme prije stvarne isporuke i ii. na

kratkoročnom tržištu odnosno burzi električne energije (tržište dan unaprijed) za višak proizvedene električne energije u odnosu na količinu električne energije koju tužitelj prodaje na temelju sklopljenih dvostranih ugovora.

- 3 Uzimajući u obzir veliku nestabilnost resursa iz kojih tužitelj proizvodi električnu energiju (vjetar) i buduće dvostrane dugoročne obveze za isporuku određenih količina električne energije, radi ispunjenja obveza koje ima na temelju dvostranih ugovora o prodaji i isporuci električne energije, tužitelj često treba kupovati određene količine električne energije kako bi ih preprodao. Prodaja i isporuka električne energije ugovaraju se po satu, za svaki dan, tako da su procjena i predviđanje proizvodnje električne energije iz vjetra osobito zahtjevni.
- 4 Osim toga, tužitelj sudjeluje na tržištu uravnoteženja, koje u biti služi tomu da se na nacionalnoj razini reguliraju potrošnja i proizvodnja, pri čemu snosi troškove kupnje električne energije na tržištu dan unaprijed (koja se preprodaje kako bi se ispunile obveze koje proizlaze iz dvostranih ugovora o električnoj energiji koja nije pokrivena proizvodnjom) i troškove uravnoteženja.
- 5 Od 1. travnja 2022. primjenjuju se odredbe članka 15. OUG-a br. 27/2022, tako da je tužitelj podnio prijave poreza na dodatnu dobit za razdoblje od travnja do kolovoza 2022. u skladu s navedenim odredbama i na temelju obrasca odobrenog Uredbom br. 856/2022.
- 6 Tužitelj je 27. srpnja 2022. podnio prethodnu žalbu protiv Uredbe br. 856/2022 i nakon toga žalbe u poreznom postupku protiv navedenih poreznih prijava. Porezna tijela odbila su i prethodnu žalbu protiv Uredbe br. 856/2022 i žalbe protiv poreznih prijava za svibanj i lipanj 2022.
- 7 Tužbom podnesenom 1. veljače 2023. tužitelj od Curtee de Apel București (Žalbeni sud u Bukureštu, Rumunjska), koja je u ovom predmetu sud koji je uputio zahtjev, u odnosu na tuženike ANAF, DGRFP București – Administrația Fiscală pentru Contribuabili Mijlocii București (Glavna regionalna uprava za javne financije u Bukureštu – Porezna uprava za porezne obveznike srednje veličine u Bukureštu, Rumunjska), DGRFP București – Administrația Sector 4 a Finanțelor Publice (Glavna regionalna uprava za javne financije u Bukureštu – Uprava za javne financije, sektor 4, Rumunjska) i Ministerula Finanțelor – Direcția Generală de Soluționare a Contestațiilor (Ministarstvo financija – Glavna uprava za rješavanje pritužbi) traži:
 - da poništi Uredbu br. 856/2022,
 - da poništi porezne prijave koje je tužitelj podnio s osnova poreza na dodatnu dobit za razdoblje od travnja do kolovoza 2022.,
 - da poništi odluku o odbijanju prethodne žalbe protiv Uredbe br. 856/2022,
 - da poništi odluke o odbijanju žalbi protiv poreznih rješenja za svibanj i lipanj 2022.,

- da tuženicama naloži da tužitelju vrate ukupan iznos od 28 974 651 rumunjskih leua koji je tužitelj platio na ime poreza na dodatnu dobit za razdoblje od travnja do kolovoza 2022. te da plate kamate na taj iznos.
- 8 U prilog svojoj tužbi tužitelj je istaknuo nekoliko razloga nezakonitosti osporavanih akata, i s obzirom na pravo Unije i s obzirom na nacionalno pravo.
- 9 U svojim odgovorima na tužbu tuženici su istaknuli razne prigovore te su, u pogledu merituma, zatražili da se tužba odbije kao neosnovana.
- 10 Tužitelj je tijekom postupka od suda koji je uputio zahtjev zatražio da Sudu uputi prethodna pitanja.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 11 Tužitelj je u prilog svojem prijedlogu za upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku Sudu istaknuo različita pravna pitanja iz kojih proizlazi da je tumačenje prava Unije korisno za rješavanje spora.
- 12 Kao prvo, treba ispitati jesu li odredbe OUG-a br. 27/2022 kojima se obveza plaćanja poreza na dodatnu dobit nalaže samo određenim kategorijama proizvođača električne energije, uključujući proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora, u skladu s člankom 107. UFEU-a.
- 13 Kao drugo, treba ispitati je li razlikovanje između proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora i proizvođača električne energije koji su izuzeti iz plaćanja poreza na dodatnu dobit u skladu s općim načelom nediskriminacije. Tužitelj smatra da ne postoji nikakvo opravdanje za to što je zakonodavac kao kriterij za utvrđivanje poreznih obveznika utvrdio pripadnost određenoj „profesionalnoj kategoriji”, a ne kriterij financijske prednosti; međutim, obvezu plaćanja spornog poreza imaju samo određeni proizvođači električne energije, uključujući proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora.
- 14 Kao treće, treba ispitati je li uvođenje poreza na dodatnu dobit prekomjernog iznosa u skladu sa slobodom poslovnog nastana i slobodnim kretanjem kapitala, predviđenima člancima 49., 56. i 63. UFEU-a, te zaštitom temeljnog prava vlasništva predviđenog člankom 17. Povelje. Tužitelj smatra da diskriminirajuća primjena poreza na samo jednu kategoriju poduzetnika može odvratiti proizvođače električne energije (uključujući one koji je proizvode iz obnovljivih izvora) na koje se primjenjuje porez od toga da nastave obavljati djelatnost na rumunjskom tržištu električne energije.
- 15 Kao četvrto, treba ispitati je li u skladu s Direktivom 2019/944 nacionalni propis koji dovodi do utvrđivanja prodajne cijene električne energije ili do ograničenja te slobode utvrđivanja. Tužitelj smatra da porez na dodatnu dobit koju ostvaruju proizvođači električne energije i koja proizlazi iz razlike između prosječne mjesečne prodajne cijene električne energije i cijene od 450 rumunjskih leua po

megavatsatu, što se može smatrati gornjom granicom cijene, utječe na slobodno određivanje cijena u tom sektoru djelatnosti.

- 16 Kao peto, treba ispitati je li nacionalni propis kojim se uvodi porez na dodatnu dobit u skladu s načelima opreznosti i preventivnog djelovanja, načelom da se šteta nanosena okolišu popravljiva na samom izvoru te načelom da onečišćivač plaća, s obvezama utvrđenima na razini Unije kako bi se ostvarili ciljevi klimatske neutralnosti te politikom Unije u području oporezivanja energije. U slučaju potvrdnog odgovora treba utvrditi kriterije koje treba poštovati prilikom uvođenja poreza s obzirom na to da tužitelj smatra da se primjena tog poreza samo na određene proizvođače električne energije, među kojima su proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora, protivi politici Unije u području zaštite okoliša.
- 17 Kao šesto, treba ispitati je li u skladu s člankom 401. Direktive 2006/112 nacionalni propis koji dovodi do uvođenja poreza na promet koji se primjenjuje na dobit koja proizlazi iz prodaje električne energije, s obzirom na to da se za potrebe utvrđivanja poreza ne uzimaju u obzir ni stjecanja koja proizvođači provode kako bi ispunili ugovorne obveze ni troškovi povezani s njihovom djelatnošću.
- 18 *Tuženici ANAF, DGRFP București – Porezna uprava za porezne obveznike srednje veličine u Bukureštu i DGRFP București*, posredstvom *Uprave za javne financije, sektor 4*, traže da se zahtjev za prethodnu odluku upućen Sudu proglasi nedopuštenim, pri čemu ističu da se prethodna pitanja koja je istaknuo tužitelj odnose samo na odredbe OUG-a br. 27/2022, a ne na Uredbu br. 856/2022 na koju se odnosi zahtjev za poništenje u ovom predmetu. Tužitelj zapravo od Suda nastoji ishoditi odluku o smjernicama u pogledu načina na koji bi sud koji je uputio zahtjev trebao riješiti predmet te se pitanja koja je postavio taj sud odnose samo na posebne aspekte predmeta koji je pred njim u tijeku, zbog čega nisu ispunjeni uvjeti dopuštenosti predviđeni člankom 267. UFEU-a.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 19 Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da je zahtjev za prethodnu odluku potreban za rješavanje predmeta s obzirom na tužiteljeve argumente koji se odnose na nezakonitost poreza na dodatnu dobit i s obzirom na učinke odredbi prava Unije u području državnih potpora, usklađenost poreza s temeljnim slobodama, općim načelima prava Unije te politikama u području oporezivanja energije iz obnovljivih izvora i obvezama u području klimatske neutralnosti.
- 20 S obzirom na sudsku praksu Suda (presude Marrosu i Sardino, t. 54. i Eon Aset Menidjmunt, t. 76.) i na činjenicu da se u ovom predmetu traži tumačenje usklađenosti određenih nacionalnih odredbi te prakse nacionalnog tijela s odredbama i općim načelima prava Unije, sud koji je uputio zahtjev navodi da postoji nesporni element povezanosti s pravom Unije. Taj sud također ističe da postavljena pitanja još nisu bila predmet prethodne odluke u sličnom predmetu te da ih Sud nije ispitao, tako da u skladu s kriterijima koje je Sud utvrdio u presudi CILFIT/Ministero della Sanità zaključuje da pravilna primjena prava Unije nije

tako očita da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji u pogledu načina na koji treba odgovoriti na ta pitanja.

(a) Prvo prethodno pitanje

- 21 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je to pitanje potrebno kako bi se utvrdilo u kojem opsegu porez na dodatnu dobit predstavlja državnu potporu dodijeljenu proizvođačima električne energije koji su izuzeti od plaćanja tog poreza i koju u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a treba prijaviti Europskoj komisiji.
- 22 Taj sud ističe da, iako je za ocjenu je li određena potpora spojiva s unutarnjim tržištem, u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a isključivo nadležna Komisija (presude *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* i dr./Francuska, t. 14. i *Unicredito Italiano*, t. 42.), to ne znači da nacionalni sudovi ne trebaju osigurati zaštitu prava pojedinaca u slučaju povrede obveze prethodne prijave Komisiji državnih potpora (presuda *Autonome Provinz Bozen*, t. 59.) te da nisu nadležni za tumačenje pojma državne potpore i utvrđivanje toga predstavlja li mjera koju je donijela država članica državnu potporu (presude *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* i dr./Francuska, t. 10. i *Transalpine Ölleitung in Österreich*, t. 39.).
- 23 S obzirom na sudsku praksu Suda, sud koji je uputio zahtjev također ističe da u području državnih potpora Sud može sudu koji je uputio zahtjev pružiti elemente tumačenja koji mu omogućuju da odredi može li nacionalna mjera biti kvalificirana kao državna potpora u smislu prava Unije (presuda *Fondul Proprietatea*, t. 84.). Osim toga, obveza da se potpora ne primjenjuje prije nego što je se prijavi Komisiji i prije nego što ona provede svoju prethodnu ocjenu u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a, ima izravan učinak (presuda *Pearle* i dr., t. 30. do 32.).
- 24 Sud koji je uputio zahtjev utvrđuje da je to slučaj u ovom predmetu jer tužitelj smatra da mjera uvođenja poreza na dodatnu dobit predstavlja državnu potporu u pogledu koje nije poštovana navedena obveza prijave. U tim okolnostima, iako nacionalni sud ne može donijeti odluku u pogledu spojivosti potpore s unutarnjim tržištem, on je ipak dužan utvrditi nezakonitost potpore ako ta potpora nije prijavljena u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a jer izravan učinak navedene odredbe zahtijeva da se prava zainteresirane osobe štite na taj način.
- 25 Stoga sud koji je uputio zahtjev smatra da je potrebno da Sud tumači kriterije za ocjenu potencijalne državne potpore, osobito kriterija selektivne prednosti uvedene osporavanom mjerom, s obzirom na to da su određene kategorije proizvođača električne energije izuzete iz plaćanja poreza na dodatnu dobit.

(b) Drugo pitanje

- 26 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, tumačenje Suda potrebno je kako bi se utvrdilo u kojem je opsegu porez na dodatnu dobit koji je uveden samo za

određene proizvođače električne energije u skladu s općim načelima jednakosti i nediskriminacije, te s obvezom država članica da sudionicima na tržištu električne energije osiguraju jednake i nediskriminirajuće uvjete. Međutim, načelo jednakosti podrazumijeva nepostojanje diskriminacije i jednako postupanje prema osobama koje se nalaze u istim ili usporedivim situacijama.

- 27 U posebnom području energetskega sektora, odredbama prava Unije na koje se poziva uređuje se obveza država članica da proizvođačima električne energije osiguraju jednake i nediskriminirajuće uvjete (članak 3. Direktive 2019/944) te da ne narušavaju tržišno natjecanje time što određene sudionike na tržištu stavljaju u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju.
- 28 Osim toga, iz primjene tog načela na razini Unije razvijeno je načelo porezne neutralnosti kojim se državama članicama nalaže da neopravdano ne diskriminiraju porezne obveznike; sud koji je uputio zahtjev upućuje na sudsku praksu Suda u tom području (presude Komisija/Francuska, t. 21. i 22. te Marks & Spencer, t. 49.).
- 29 Mjerama predviđenima OUG-om br. 27/2022 povređuju se načela jednakosti i nediskriminacije jer se njima uvodi porezni sustav za proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora koji se razlikuje od onog za druge kategorije proizvođača koji se nalaze u sličnim situacijama a da nije opravdana potreba ili svrshodnost za takvo razlikovanje i diskriminaciju. U kontekstu u kojem svi proizvođači električne energije posluju na istim tržištima na razini Unije i/ili nacionalnoj razini te su stoga konkurenti i nalaze se u sličnoj situaciji proizvođači na koje se ne primjenjuje taj porez ostvaruju konkurentsku prednost u odnosu na proizvođače na koje se porez primjenjuje. Takvo drukčije postupanje koje se primjenjuje na neke subjekte koji se nalaze u sličnim situacijama dovodi do uspostave selektivnog i diskriminatornog sustava, čime se ograničava tržišno natjecanje.
- 30 Slijedom toga, sud koji je uputio zahtjev, uzimajući u obzir osobito točku 15. presude Halliburton Services/Staatssecretaris van Financiën, smatra da je potrebno obratiti se Sudu kako bi se utvrdilo protivi li se pravnim aktima Unije kojima se uređuju načela jednakosti i nediskriminacije, te obveza država članica da sudionicima na tržištu električne energije osiguraju jednake i nediskriminirajuće uvjete, uvođenje poreza na dodatnu dobit uređenog OUG-om br. 27/2022.

(c) Treće pitanje

- 31 Sud koji je uputio zahtjev smatra da se pitanje odnosi na učinke koje porezna mjera proizvodi u pogledu slobode poslovnog nastana, slobodnog kretanja usluga i slobodnog kretanja kapitala jer bi mogla odvratiti grupu Engie, čiji je dio i tužitelj, od toga da u Rumunjskoj nastavi obavljati djelatnost proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Tumačenje Suda potrebno je za rješavanje glavnog postupka jer se postavlja pitanje o eventualnoj

neproporcionalnosti odnosno neopravdanosti poreza koji, na diskriminirajući način, treba platiti samo jedna kategorija proizvođača električne energije.

- 32 Stoga će se na svakog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora koji želi ući na rumunjsko tržište električne energije ili želi na njemu nastaviti obavljati svoju djelatnost primjenjivati prekomjerno oporezivanje, što dovodi do toga da takva tržišta nisu privlačna za proizvodnju „čiste” energije i do ograničavanja slobode poslovnog nastana, iako je Rumunjska zemlja s velikim potencijalom u tom sektoru. Osim toga, prekomjerni iznos poreza dovodi i do oduzimanja dijela imovinske koristi, što se protivi članku 17. Povelje.

(d) Četvrto pitanje

- 33 Sud koji je uputio zahtjev smatra da se u ovom predmetu postavlja pitanje je li porez na dodatnu dobit mjera koja je izjednačena s utvrđivanjem prodajne cijene ili ograničenjem slobode utvrđivanja prodajne cijene, koja bi mogla biti protivna odredbama Direktive 2019/944 te uredbi 2019/943 i 2022/1854. Takva mjera javne intervencije u prodajne cijene električne energije zbog same njezine prirode predstavlja prepreku ostvarenju funkcionalnog unutarnjeg tržišta električne energije i stoga ograničenje trgovine među državama članicama.
- 34 Sud koji je uputio zahtjev upućuje na Komunikaciju Komisije od 13. listopada 2021. pod nazivom „Paket mjera za djelovanje i potporu za suočavanje s rastom cijena energije” i navodi da uvođenje spornog poreza povređuje ograničenja intervencije u cijene opskrbe. Takvom mjerom određuju se gornje granice cijene na veleprodajnom tržištu, a ne na maloprodajnom tržištu koje automatski ne obuhvaća samo vrstu potrošača iz kategorije kućanstvo, te se tom mjerom neizravno utvrđuju gornje granice cijene za potrošače koji nisu iz kategorije kućanstvo, izvan ograničenja dopuštenih Direktivom 2019/944. Naime, u skladu s tom direktivom utvrđenje cijena opskrbe energijom predstavlja mjeru koja znatno narušava tržišno natjecanje. Iako se OUG-om br. 27/2022 ne uvodi izravno gornja granica cijene, mjera kojom se uvodi porez na dodatnu dobit ima znatan učinak na ponašanje na tržištu i utječe na slobodno određivanje cijena.
- 35 Osim toga, člankom 9. Direktive 2019/944 propisuju se uvjeti koji trebaju biti ispunjeni kako bi se opravdalo nametanje obveza pružanja javne usluge. Naime, i s obzirom na sudsku praksu Suda u ovom području (presuda od 20. travnja 2010., Federutility i dr.) mjera mora biti opravdana općim gospodarskim interesom i ograničena na ugrožene potrošače ili potrošače zahvaćene energetske siromaštvom, poštovati načelo proporcionalnosti, biti jasno definirana, transparentna, nediskriminirajuća, lako provjerljiva i poduzetnicima Unije koji posluju na tržištu električne energije jamčiti jednakost pristupa nacionalnim potrošačima.
- 36 Mjera uvođenja poreza na dodatnu dobit nije jasno definirana, transparentna i nediskriminirajuća jer ni razina cijene ni razina oporezivanja ne omogućuju njihovu jasnu provjeru ili predviđanje. Porez je izračunan bez studije kojom bi se

utvrdilo na koji način treba izračunati dio od 80 % ili iznos od 450 rumunjskih leua po megavatsatu (što je iznos koji bi trebao pokriti troškove proizvodnje i ulaganja) ili učinak koji će ta nova porezna obveza imati na proizvođače energije iz obnovljivih izvora.

- 37 Uvođenjem obveze plaćanja poreza na dodatnu dobit za proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora rumunjska država stoga je prekoračila ono što je nužno za zaštitu potrošača jer je mjera nepotrebna i neproporcionalna, s obzirom na to da je u tu svrhu uvela sustav kompenzacije i utvrđivanja gornje granice cijena opskrbe potrošača. Osim toga, primjena poreza na dodatnu dobit dovodi do dvostrukog oporezivanja dobiti proizvođača na koje se isto tako primjenjuje porez na dobit trgovačkih društava predviđen Poreznim zakonikom.

(e) Peto pitanje

- 38 Budući da su u glavnom postupku istaknuta načela opreznosti i preventivnog djelovanja, načelo da se šteta nanosena okolišu popravljiva na samom izvoru te načelo da onečišćivač plaća, utvrđena člankom 191. stavkom 2. UFEU-a, sud koji je uputio zahtjev smatra da je tumačenje Suda potrebno kako bi se utvrdilo imaju li navedena načela izravni učinak te povređuju li se ta načela utvrđivanjem poreza na dodatnu dobit koji se primjenjuje na proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora, ali ne i na proizvođače električne energije iz fosilnih goriva.
- 39 Isto tako, s obzirom na ciljeve Europske unije utvrđene europskim zelenim planom, koji se povređuju spornom mjerom jer se ona primjenjuje isključivo na proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora, iako u ograničenom razdoblju, sud koji je uputio zahtjev pita jesu li na taj način povrijeđene obveze države koje se odnose na ciljeve postizanja klimatske neutralnosti do 2030. i 2050. u skladu s odredbama Direktive 2018/2001 i Uredbe 2021/1119.
- 40 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev smatra da je također potrebno utvrditi povređuju li se uvođenjem poreza na dodatnu dobit obveze koje je država preuzela u skladu s politikom Unije u području oporezivanja energije, čime se povređuju navedena načela utvrđena člankom 2. stavcima 1. i 2. te člankom 4. stavkom 1. Uredbe 2021/1119, u vezi s člankom 191. stavkom 2. UFEU-a.

(f) Šesto pitanje

- 41 Tužitelj je u glavnom postupku tvrdio da se uvođenje poreza na promet protivi članku 401. Direktive 2006/112 jer je porez na dodatnu dobit zapravo porez na promet koji se primjenjuje na dobit koja proizlazi iz prodaje električne energije i kojim se ne uzimaju u obzir troškovi koji su nastali proizvođačima električne energije.
- 42 U tim okolnostima sud koji je uputio zahtjev smatra da je tumačenje Suda potrebno kako bi se utvrdilo protivi li se odredbama članka 401. Direktive 2006/112 uvođenje takvog poreza na promet s obzirom na to da se za potrebe

utvrđivanja poreza nisu uzela u obzir ni stjecanja koja proizvođači električne energije provode kako bi ispunili svoje ugovorne obveze ni troškovi povezani s njihovom djelatnošću jer se porez primjenjuje na dodatnu dobit.

RADNI DOKUMENT